COP31’in Ardından…

Gökçe Parer, Kasım 2026 | Avrasya Sera Gazı Doğrulayıcı Kuruluş A.Ş.

Özet

Türkiye’nin ev sahipliğindeki COP31 başladı ve bitti. Türkiye ve Dünya açısından çok önemli bir organizasyon tamamlanmış oldu. Tabi önemli olan nasıl bittiği. Bir COP’un başarısını yalnızca yapılan toplantılarla değil, alınan kararların uygulanabilirliği ve sonuçların ölçülebilirliğiyle değerlendirmek gerekir. Paris COP21 ortak bir küresel çerçeve oluşturdu; Antalya COP31’de ise bu çerçevede iklim hedeflerini uygulamaya dönüştürmeye yönelik enerji, finansman, karbon piyasaları ve şeffaflık önerileri üzerinde duruldu.

Şahsım ve Avrasya açısından değerlendirdiğimde karbon piyasaları ve şeffaflık hedefleri için önemli bir yerde duruyoruz. Türkiye ETS’si, CBAM ve uluslararası karbon piyasaları farklı kurallara sahip olsa da ortak bir ihtiyacı paylaşıyor: güvenilir emisyon verisi. Ülke pavilyonlarındaki programlarda karbon fiyatlandırması, sanayi rekabetçiliği, Paris Anlaşması Madde 6, karbon muhasebesinin birlikte ele alınması bu bağı görünür kılıyor.

Bu kısa makalede karbon piyasaları ve şefaflık çerçevesinde şahsım ve Avrasya açısından COP31 tecrübelerimi değerlendirdim.

COP nedir ve neden yapılır?

COP, İngilizce Conference of the Parties ifadesinin kısaltmasıdır; Türkçe’de Taraflar Konferansı olarak kullanılır. İklim bağlamında, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi’ne taraf ülkelerin ortak karar organını ve yıllık buluşmasını ifade eder. Ülkeler burada iklim politikalarındaki ilerlemeyi değerlendirir, uygulama sorunlarını görüşür ve birlikte izlenecek kuralları karara bağlar. [21]

Sera gazı emisyonları, küresel ısınmaya sebep olduğu için ve sınır tanımadığı için bir ülkenin çabası bu küresel sorunu tek başına çözemez. COP süreci; emisyon azaltımı, iklim değişikliğinin etkilerine uyum, finansman, teknoloji ve kapasite geliştirme başlıklarında ülkelerin birlikte hareket etmesini sağlar. Bu çerçeve işletmelere de yansır: üretimin emisyon yoğunluğu, yatırım tercihleri ve ticarette talep edilen veriler giderek aynı iklim gündeminin parçaları haline gelir. [22, 24]

Konferansı kim düzenler?

Konferans, Birleşmiş Milletler iklim süreci içinde UNFCCC Sekretaryası ile ev sahibi ülkenin işbirliğiyle düzenlenir. Sekretarya teknik ve kurumsal desteği sağlar; ev sahibi ülke organizasyonu üstlenir, dönem başkanlığı müzakere sürecini yönlendirir. Kararları ise sözleşmenin tarafları alır. İş dünyası, bilim insanları, sivil toplum ve diğer gözlemciler bilgi ve uygulama deneyimiyle sürece katkıda bulunur. [21, 23]

Bir COP toplantısından ne beklenir?

Beklenen sonuç, ülkelerin ortak hedeflerini uygulanabilir kararlara dönüştürmesidir. Bu bazen yeni bir anlaşma, bazen finansman düzenlemesi, uygulama kuralı veya ilerlemenin nasıl raporlanacağını belirleyen bir çerçeve olabilir. Ülkelerin sorumluluklarını, destek ihtiyaçlarını ve takvimlerini daha açık hale getiren kararlar, konferans sonrasındaki uygulamanın zeminini oluşturur. [21–23]

PARİS COP21 / 2015

12 Aralık 2015'te COP21'de kabul edilen Paris Anlaşması, başarılı bir COP'un en somut örneklerinden biridir. Küresel sıcaklık artışını sanayi öncesine göre 2°C'nin oldukça altında tutmayı ve 1,5°C ile sınırlamak için çaba göstermeyi hedefler. Ülkelerin ulusal katkılarını beş yıllık döngülerle güçlendirmesi ve ilerlemeyi şeffaf biçimde raporlaması üzerine kuruludur. [22]

Paris'in önemi, ortak bir sıcaklık hedefini ulusal iklim planları ve izleme mekanizmalarıyla ilişkilendirmesidir. Anlaşmanın kabulü, hedefin kendiliğinden gerçekleştiği anlamına gelmez. Sonraki COP'ların ve ulusal uygulamaların görevi, bu çerçeveyi gerçek emisyon azaltımlarına ve iklim direncine dönüştürmektir.

Başarı nasıl değerlendirilir?

Avrasya'nın perspektifinden başarıyı üç soruyla değerlendirebiliriz: Karar, bilimsel gerekliliklerle uyumlu bir ilerleme sağlıyor mu? Uygulama için sorumluluk, finansman ve takvim yeterince belirgin mi? Elde edilen sonuçlar izlenebilir verilerle gösterilebiliyor mu? Yani şeffaf ve güvenilir mi? Bu sorular, siyasi uzlaşmanın sahadaki karşılığını değerlendirmeye yardımcı olur.

Başarılı bir COP'un her defasında yeni bir Paris Anlaşması üretmesi gerekmez. Mevcut kuralların işletilmesi, finansmanın erişilebilir hale gelmesi ve raporlama kapasitesinin güçlenmesi de önemlidir. Açıklanan taahhütlerin gerçekleşme düzeyi ise konferans bittikten sonra ölçülür.

Antalya COP31, bölgeler ve ülke pavilyonları

9–20 Kasım 2026 tarihlerinde Antalya EXPO Center'da düzenlenen COP31, Türkiye'nin ev sahipliğinde küresel iklim gündemini ülkemize taşıdı. Türkiye ve Avustralya'nın ortak düzenlemesinde Türkiye konferans başkanlığını ve ev sahipliğini, Avustralya ise müzakereler başkanlığı görevini üstlendi. Konferans, emisyon azaltımı, uyum, iklim finansmanı ve adil geçiş gibi başlıkları bir araya getirdi. [24]

BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Kriyosfer pavilyonları; kalkınma gündemi ile iklim biliminin aynı konferansta buluşması. Fotoğraf arşivi: Gökçe Parer.

Antalya COP31 Mavi Bölgeden fotoğraflar. Fotoğraf arşivi: Gökçe Parer.

COP31 Mavi Bölge girişi. Fotoğraf arşivi: Gökçe Parer.

COP31'de Mavi Bölge ve Yeşil Bölge olmak üzere iki ana bölge bulunur. Mavi Bölge, UNFCCC akreditasyonu ile erişilen resmî müzakere ve etkinlik alanıdır. Bu bölgede iklim müzakereleri için genel kurul toplantı salonları, kamu kurum ve kuruluşlarının çalışma ofisleri, müzakere grupları ofisleri bulunur. Etkinlikler, paneller, kısa toplantılar ve konferanslar ise delegasyon pavilyonları, yan etkinlik alanları ve özel etkinlik alanlarında yapılır. Ve tabiki COP'dan haberlerin verilmesi için basın merkezi bulunmaktadır. Bu bölge ülkelerim kendi önceliklerini anlatıldığı, teknik deneyimlerini ve planlamalarını paylaşıldığı ve işbirliklerinin geliştirildiği buluşma noktalarıdır. Ev sahibi ülkenin yönettiği Yeşil Bölge ise kamuya açık etkinlik ve sergilere alan açar. [3, 24, 31]

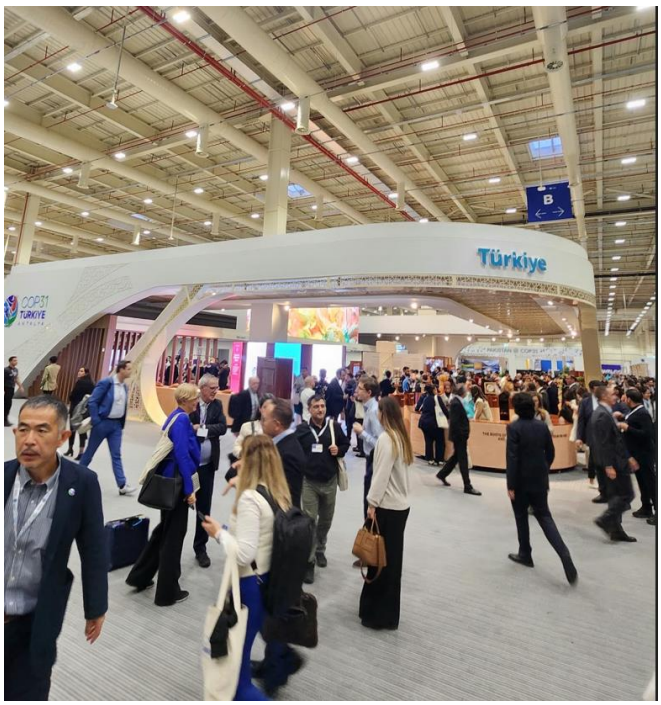

Antalya COP31 Mavi Bölge Türkiye Pavilyonu. Fotoğraf arşivi: Gökçe Parer.

Mavi Bölge’de kararlar nasıl hazırlanır?

Sahadaki iki yönlendirme panosu, Mavi Bölge’nin yalnızca ülke pavilyonlarından oluşmadığını gösteriyor. Aşağıdaki alan kodları paylaşılan yerleşim planından, işlev açıklamaları ise UNFCCC ve BM’nin konferans açıklamalarından hareketle aktarılmıştır. İlk harita D2’yi genel kurul, D3’ü toplantı alanı olarak ayırırken ayrıntılı pano D2–D3’ü birlikte gösterir; bu nedenle salon adları için ayrıntılı pano esas alınmıştır. [3, 21, 31, 32]

D2 ve D3 genel kurul ve müzakere salonları

Anadolu ve Akdeniz genel kurul salonları resmî oturumların merkezidir. COP, Sözleşme’nin; CMP, Kyoto Protokolü’nün; CMA ise Paris Anlaşması’nın taraflarını bir araya getirir. Bir konu ilgili organın yetkisine göre karara bağlanır. Aynı alandaki 1–26 numaralı toplantı odaları daha küçük çalışma toplantılarına ayrılmıştır. Teknik metinlerin tartışılması ile genel kurulda kabul edilmesi farklı aşamalardır; salonda açıklanan her görüş ortak karar sayılmaz. [3, 21, 25]

C1 koordinasyon ve müzakere grupları

UNFCCC ve COP Başkanlığı ofisleri, bilgilendirme ve hizmet merkezi ile müzakere gruplarının ofisleri bu bölümde yer alır. Afrika Grubu, G77 ve Çin, en az gelişmiş ülkeler ve küçük ada devletleri gibi gruplar ortak pozisyonlarını hazırlamak için koordinasyon yürütür. Toplantı odalarının tahsisi de burada desteklenir. Alan adları yerleşim panosuna dayanmaktadır.

C3 delegasyon ofisleri ve D1 ikili görüşmeler

C3, delegasyonların çalışma ve koordinasyon alanıdır. D1’de protokol ve dış ilişkiler ofisleri ile 1–15 numaralı ikili görüşme odaları bulunur. İkili görüşmeler ortaklık ve uzlaşma arayışını destekler; bütün taraflar adına karar kabul eden genel kurulun yerini tutmaz. BM’nin lojistik bilgilendirmesi de delegasyon ofisleri ile ikili toplantıları konferansın ayrı işlevleri olarak tanımlar. [32]

B1 yan etkinlikler ve B2 delegasyon pavilyonları

B1’de 1–9 numaralı yan etkinlik odaları, sergiler ve gözlemci temsilcilikleri; B2’de ülke ve kuruluş pavilyonları bulunur. Yan etkinlikler, gözlemcilerin bilgi paylaşmasına, politika seçeneklerini tartışmasına ve bağlantı kurmasına imkân verir. Pavilyonlardaki teknik programlar müzakerelere uygulama deneyimi taşır. Ancak programda yer alan bir sunum, kendiliğinden UNFCCC tarafından onaylanmış yöntem veya bağlayıcı karar değildir. [4]

C2 özel etkinlikler ve iklim eylemi

C2’de özel etkinlik salonları, Marrakech Partnership alanı, Antalya Lounge ve içerik üreticileri merkezi gösterilir. Özel etkinlik salonlarının bir kısmı B1’dedir. Bu alanlar hükümetler, işletmeler ve diğer aktörlerin uygulama ortaklıklarını görünür kılar. Eylem gündemindeki bir girişimin duyurusu ile müzakere organlarının kabul ettiği kararın hukuki niteliği ayrı değerlendirilmelidir.

D4 basın merkezi ve kamuoyuna bilgi akışı

D4 medya ve uluslararası yayın merkezini, Yunus Emre basın toplantısı salonunu içerir; Mevlana basın toplantısı salonu D2–D3 bölümündedir. Basın açıklamaları müzakerelerin seyrini kamuoyuna taşır. Bir kararın kabul edildiğini teyit ederken açıklamanın yanında resmî belge ve oturum kaydı da esas alınmalıdır. A alanındaki kayıt ve erişilebilirlik hizmetleri ise katılımcıların konferansa girişini destekler. [3, 32]

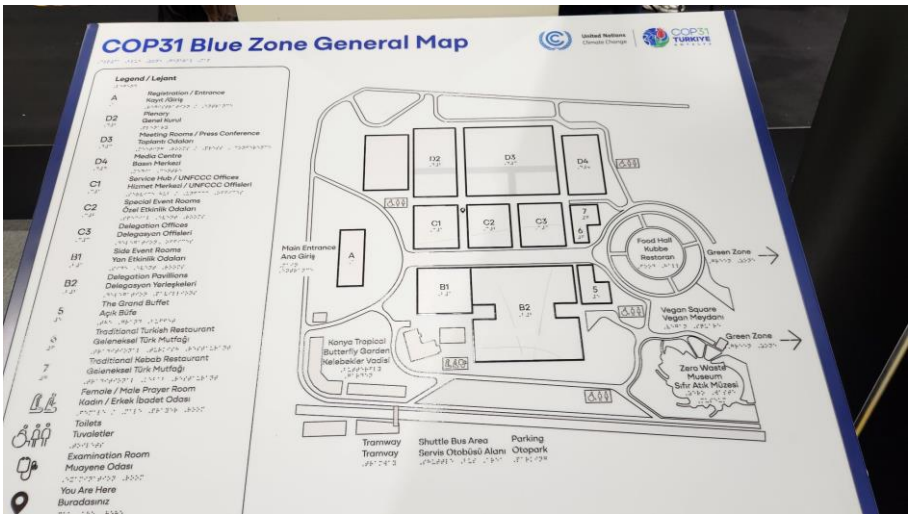

COP31 Mavi Bölge genel yerleşim planı. Alan kodları ve yerleşim: Gökçe Parer fotoğraf arşivi.

Mavi Bölge alanları ve salon adlarını gösteren ayrıntılı yönlendirme panosu. Fotoğraf arşivi: Gökçe Parer.

Paneller ve toplantılar hangi amaca hizmet eder

Konferans ve paneller farklı politika seçeneklerini tartışmaya açar; uygulama sonuçlarını ve yatırım ihtiyaçlarını görünür kılar ve gelişen teknolojikeri duyurur. Teknik çalıştaylar yöntemler üzerinde ortak anlayış geliştirmeye, ikili görüşmeler ise proje, finansman ve kapasite ortaklıkları kurmaya hizmet eder. Ülkelerin ekonomik yapısı ve iklim riskleri, pavilyonların gündemini farklılaştırır. [4]

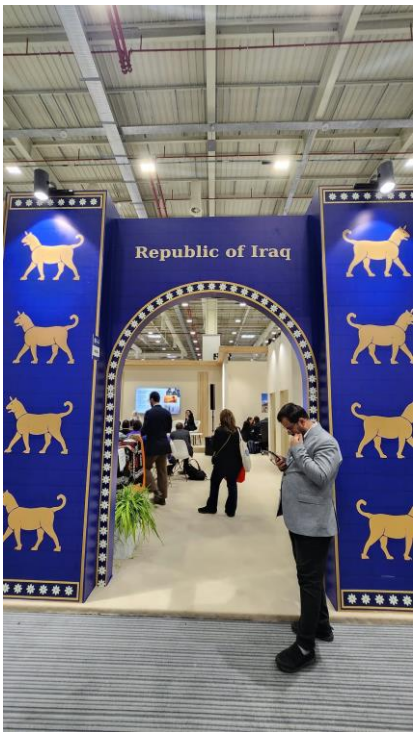

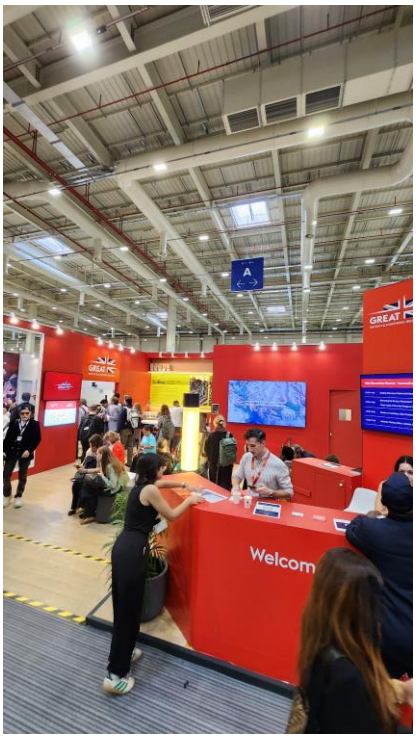

Irak, Japonya, Kazakistan, Filipinler, Almanya ve Büyük Britanya pavilyonları. Fotoğraf arşivi: Gökçe Parer.

Pavilyonlarda farklı toplantılar, konferanslar yapılır. İklim risk yönetiminden, karbonsuzlaştırma ve elektrikfikasyon projelerine; iklim değişikliği ile mücadele için teknoloji ihtiyaçlarından, şefaflık ilkelerine ve iklim finansmanına; okyanusların korunmasından, tarımsal faaliyetlerin iklim değişikliğine karşı korunmasına kadar birçok farklı konu bulunmaktadır. Pavilyonda yapılan bir açıklama veya işbirliği duyurusu ile resmî COP kararı farklı hukuki niteliklere sahiptir. Bir oturumun programda bulunması, orada önerilen yaklaşımın kabul edildiğini göstermez.

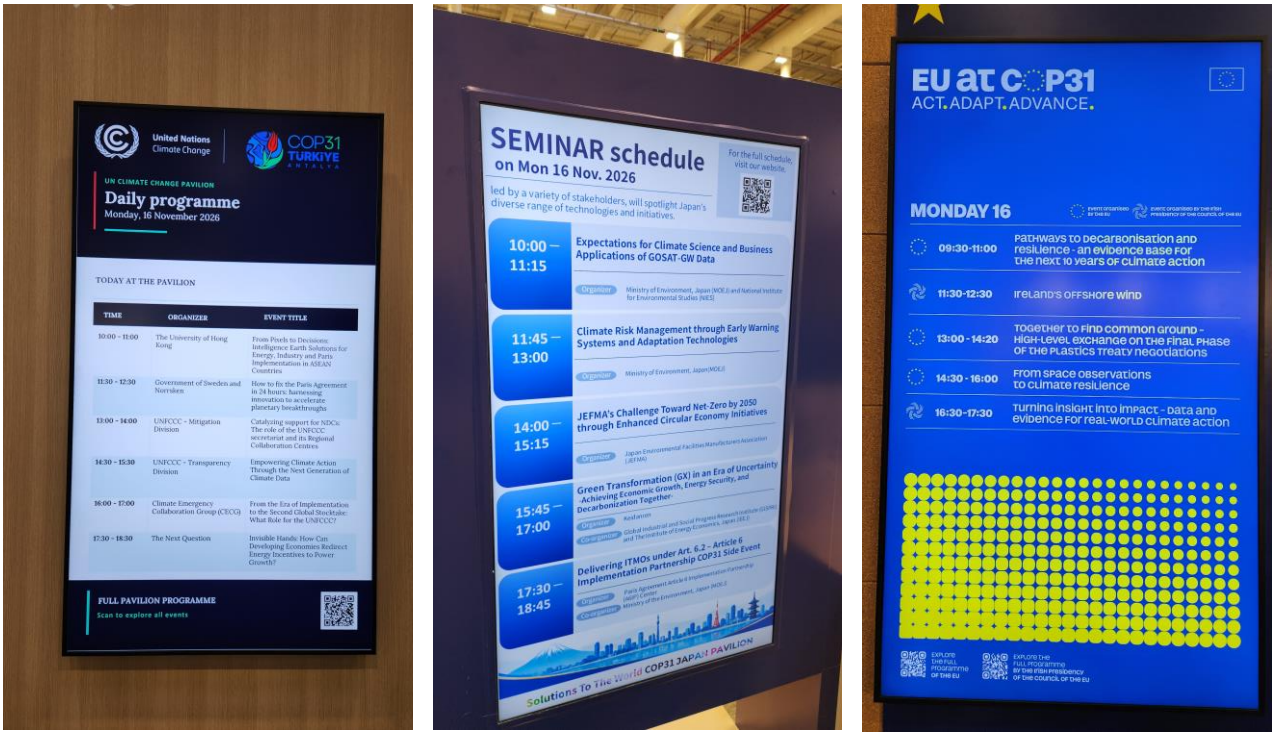

Birleşmiş Milletler, Japonya ve Avrupa Birliği pavilyonlarındaki gümlük programlar. Fotoğraf arşivi: Gökçe Parer.

Avrasya ile COP gündeminin kesişimi

COP'un küresel ölçekte sorduğu soru, iklim hedeflerine ne kadar yaklaşıldığıdır. Avrasya'nın doğrulama faaliyetlerinde sorulan soru ise belirli bir tesisin, kuruluşun veya ürünün emisyon beyanının yeterli kanıtla desteklenip desteklenmediğidir. Bu iki düzeyi birbirine bağlayan unsur, güvenilir ve izlenebilir emisyon bilgisidir. Doğru ve şeffaf veri, doğru politikaları üretmeye ve sonucunda doğru sonuçlar almaya giden yolun başlangıcıdır. İklim değişikliğine sebep veren sera gazı emisyonlarını azaltmak için önce nekadar emisyon üretildiğini bilmek gerekir. Bu bilgi ile ükeler ve Birleşmiş Milletler örgütü sera gazı emisyonu azaltıcı faaliyetleri uygulayabilir ve iklim değişikliği ile mücadele edilebilir.

Avrasya'nın sera gazı emisyon doğrulama, karbon ayak izi doğrulama ve CBAM doğrulama alanındaki çalışmaları; COP gündemindeki şeffaflık, sanayide karbonsuzlaşma ve karbon fiyatlandırması konularıyla kesişir. [7, 29]

PİYASA GÜVENİ / KANITA DAYALI EMİSYON BEYANI

İzleme, raporlama ve doğrulamaya kadar uzanan veri zinciri açık olmalıdır. Bağımsız doğrulama, işletmenin beyanını ilgili kriterlere göre değerlendirerek bu bilginin güvenilirliğine katkı sağlar. Avrasya açısından yetkinlik, bağımsızlık ve tarafsızlık; COP'ta tartışılan piyasa güveninin uygulamadaki temel koşullarıdır.

Antalya gündeminde ETS ve CBAM

Antalya'daki ETS ve CBAM hakkındaki programlar, karbon fiyatlandırmasının, sanayi rekabetçiliği ve dönüşüm finansmanıyla birlikte ele alındığını gösterdi. Türkiye ETS'sinin gelişimi, Yeşil Mutabakat Eylem Planı'nın (2026–2030) revize edilmesi, TR SKDM planı ve AB CBAM'ın 1 Ocak 2026'da başlayan kesin dönemi, bu tartışmalara Türkiye'deki tesisler ve ihracatçılar açısından somut bir anlam kazandırdı. [6, 12]

ETS tasarımı ve sanayi dönüşümü

Türkiye Pavilyonu'nun 16 Kasım ICAP oturumunda ETS tasarımı, CBAM ve sanayinin karbonsuzlaşması aynı çerçevede yer aldı. EPİAŞ'ın 10 Kasım programı karbon piyasaları ile geçiş finansmanı arasındaki ilişkiye odaklandı. Almanya Pavilyonu'ndaki karbon fiyatlandırması ve Climate Club etkinlikleri ise ülkeler arası işbirliği ile sanayi dönüşümünü tamamladı. [9, 12]

Bu gündemin Avrasya açısından anlamı, fiyatlandırmanın dayandığı emisyon miktarının doğru belirlenmesidir. İzleme, raporlama ve doğrulama zincirindeki zayıflıklar, hem yükümlülüklerin hesabını hem piyasa güvenini etkileyebilir.

CBAM ve uluslararası ticaret

Türkiye Pavilyonu'ndaki OYAK oturumu CBAM döneminde rekabetçiliği, Fransa Pavilyonu'ndaki 17 Kasım TÜSİAD–MEDEF–IFD oturumu ise CBAM, ulusal ETS ve Avrupa–Türkiye geçiş finansmanını birlikte ele alacak şekilde programlanmış. UNIDO'nun 19 Kasım etkinliği de CBAM uygulaması ve sanayi rekabetçiliğine odaklanmış. [11, 12, 16]

COP pavilyonlarındaki görüşmeler AB mevzuatını kendiliğinden değiştirmez; uygulama sorunlarının ve politika önerilerinin tartışılmasına katkı sağlar. Üreticilerin uyum sorunlarını, veri gereksinimlerini ve yatırım ihtiyaçlarını tartışmak için alan sunar. [6, 7]

Karbon piyasalarında güven ve Madde 6

Karbon piyasaları bakımından Antalya gündeminin merkezinde, mevcut kuralların uygulanması ve güvenilir işlemler için gerekli altyapı bulunuyor. Paris Anlaşması kapsamındaki CMA 8 gündemi; Madde 6.2 uygulamasını, Madde 6.4 mekanizmasını ve Madde 6.8 kapsamındaki piyasa dışı yaklaşımları içeriyor. Madde 6.2 için altyapı, süreçler ve kapasite geliştirme finansmanı da ayrıca ele alınıyor. [25]

Ülkeler arası transferden kayıt sistemlerine

Madde 6.2, uluslararası transfer edilen azaltım sonuçlarının ülkelerin ulusal katkı hedeflerinde kullanılmasına ilişkin muhasebe ve raporlama çerçevesini sağlar. Madde 6.4 ise BM gözetimindeki kredilendirme mekanizmasıdır. Mükerrer sayımın önlenmesi, yetkilendirme, kayıt ve raporlama bu işbirliğinin güvenilirliği açısından önemlidir. [26, 27]

Singapur Pavilyonu programında karbon kredilerine talep, Madde 6 anlaşmalarının projelere dönüşmesi ve kayıt sistemlerinden uluslararası transferlere geçiş yer alıyor. Japonya Pavilyonu'nun 16 Kasım oturumu ise Madde 6.2 transferlerinin uygulamasına odaklanıyor. Bu konular, bir azaltım iddiasının yatırım yapılabilir ve izlenebilir bir sonuca dönüşmesi için hangi koşulların gerektiğini gösteriyor. [13, 15]

MRV ve karbon muhasebesi neden öne çıkıyor

UNOSD'nin Kore Cumhuriyeti Pavilyonu programında güvenilir iklim verisi; ISO'nun Türkiye ve Brezilya programlarında karbon muhasebesinin uyumlaştırılması; TÜRKAK'ın Türkiye Pavilyonu programında ise akreditasyonun güven oluşturma rolü bulunuyor. Bu başlıklar, karbon fiyatlandırması ile teknik veri kalitesi arasındaki bağı ortaya koyuyor. [8, 10, 12, 14]

13 Kasım 10.00–13.00 için UNFCCC programına alınan Madde 6 teknik uzman incelemeleri diyaloğu, uygulama deneyiminin resmî süreçte de gündemde olduğunu gösteriyor. IETA'nın politika belgesi de raporlama beklentilerinin açıklığına ve uygulama desteğine ihtiyaç bulunduğunu savunuyor; bunlar IETA'nın görüşleridir, kabul edilmiş COP31 kararları değildir. [28, 30]

Mavi bölgedeki ETS ve CBAM etkinlikleri

Kasım 2026 • Saatler Türkiye saati UTC+3 • Program kaydı 13 Kasım 2026

Tarih ve saat	Yer ve düzenleyen	Konu ve kaynak
10 Kasım Sal 16.45–18.15	Mavi Bölge • Hasankeyf IETA programı	Uluslararası karbon kredileri, ETS ve iklim finansmanının birbirini tamamlama potansiyeli. [17]
13 Kasım Cum 15.15–16.15	Brezilya • Belém Maliye Bakanlığı ve paydaşlar	Brezilya karbon piyasasının uygulanması ve sonraki adımlar. [14]
14 Kasım Cmt 10.00–11.00	Özel Etkinlik Odası 3 OCCCM	Düzenlenmiş karbon piyasaları koalisyonunda işbirliği ve ortak gündem. [19]
14 Kasım Cmt 14.30–16.00	AB Pavilyonu Avrupa Komisyonu	Sosyal İklim Fonu ve adil geçiş için karbon fiyatlandırması. [14, 20]
16 Kasım Pzt 10.00–10.45	Türkiye B125 • Salon 2 ICAP	Sanayi politikası olarak karbon fiyatlandırması; ETS tasarımı, CBAM ve sanayinin dönüşümü. [12]
16 Kasım Pzt 14.45–15.30	Türkiye B125 • Salon 2 OYAK	CBAM döneminde rekabetçiliğin korunması. [12]

Tarih ve saat	Yer ve düzenleyen	Konu ve kaynak
16 Kasım Pzt 18.00–19.00	Arap İklim Pavilyonu Climate Finance Hub Brasil ve gFIS	Latin Amerika açısından CBAM ve sanayi rekabetçiliği. [14]
17 Kasım Sal 17.00–17.45	Fransa Pavilyonu TÜSİAD, MEDEF, IFD	AB CBAM, ulusal ETS ve Avrupa–Türkiye geçiş finansmanı. [11]
18 Kasım Çar 18.30–20.00	AB Pavilyonu ICAP	Emisyon ticareti uzmanları ve eğitim mezunları için deneyim paylaşımı ve ağ kurma buluşması. [18]
19 Kasım Per 10.00–11.00	UNIDO • C200, B2 UNIDO	CBAM uygulamaları ve sanayi rekabetçiliği. [16]

Mavi bölgedeki karbon piyasaları ve Madde 6 etkinlikleri

Kasım 2026 • Saatler Türkiye saati UTC+3 • Program kaydı 13 Kasım 2026

Tarih ve saat	Yer ve düzenleyen	Konu ve kaynak
10 Kasım Sal 10.00–10.45	Türkiye B125 • Salon 1 EPİAŞ	Karbon piyasalarından geçiş finansmanına uzanan iklim ekonomisi. [12]
10 Kasım Sal 10.00–11.30	IETA BusinessHub Endonezya bakanlık temsilcileri	Endonezya'nın karbon piyasası düzenlemesi ve Madde 6 yol haritası. [17]
11 Kasım Çar 09.00–12.30	Çin Pavilyonu Çin Ekoloji ve Çevre Bakanlığı	Yüksek kaliteli karbon piyasasının kurulması. [14]
11 Kasım Çar 11.10–12.10	UNIDO • C200, B2 UNIDO	Sanayi dönüşümü için karbon piyasaları girişiminin (CM4D) tanıtımı. [16]
12 Kasım Per 09.30–11.00	Singapur Pavilyonu Coalition to Grow Carbon Markets	Güvenilir karbon kredilerine talebi artıracak politikalar ve iklim finansmanı. [13]
12 Kasım Per 11.30–12.30	Singapur Pavilyonu Madde 6 uygulama ortakları	Madde 6 anlaşmalarından yatırım yapılabilir karbon projelerine geçiş. [13]
12 Kasım Per 12.30–13.45	Singapur Pavilyonu Singapur ve Dünya Bankası paydaşları	Kalkınma için güvenilir karbon piyasalarının büyütülmesi. [13]

Tarih ve saat	Yer ve düzenleyen	Konu ve kaynak
13 Kasım Cum 12.30–13.30	Almanya Pavilyonu BDI	Net sıfır hedefleri için uluslararası karbon piyasalarının ölçeklendirilmesi. [9]
13 Kasım Cum 13.30–14.15	Türkiye B125 • Salon 1 Zero Emissions Traders Alliance	Gönüllü piyasalardan yükümlülük piyasalarına ve iklim finansmanına geçiş. [12]
14 Kasım Cmt 17.45–18.45	Brezilya • Belém ICAP ve Centro Clima/UFRJ	Latin Amerika ve Karayipler'de karbon piyasaları arasında bölgesel işbirliği. [14]

Mavi bölgedeki veri kalitesi ve doğrulama altyapısı etkinlikleri

Kasım 2026 • Saatler Türkiye saati UTC+3 • Program kaydı 13 Kasım 2026

Tarih ve saat	Yer ve düzenleyen	Konu ve kaynak
11 Kasım Çar 14.30–16.00	IETA BusinessHub adelphi, INFRAS ve UBA uzmanları	Madde 6, ETS ve CBAM gibi araçların etkileşimi; MRV uyumu ve yönetişim. [17]
12 Kasım Per 15.30–17.00	Singapur Pavilyonu S&P Global, Verra, Gold Standard ve paydaşlar	Kayıt sistemlerinden ITMO transferine; uluslararası standartlar ve mükerrer sayımın önlenmesi. Kapalı çalıştay. [13]
13 Kasım Cum 09.00–10.00	Kore Cumhuriyeti Pavilyonu UNOSD	Finansman ve karbon piyasaları için güvenilir iklim verisi. [8]
13 Kasım Cum 10.30–11.30	Business Pavilion CEBDS	Karbon piyasalarının birlikte çalışabilirliği ve MRV altyapısı. [14]
13 Kasım Cum 16.30–17.30	Brezilya • Belém ISO, GHG Protocol ve UNIDO	Sınır ötesi ticaret ve sanayi dönüşümü için uyumlu sera gazı muhasebesi. [10, 14]
16 Kasım Pzt 11.15–12.00	Türkiye B125 • Salon 1 ISO	Yeşil sanayileşme için karbon muhasebesinin uyumlaştırılması. [10, 12]
16 Kasım Pzt 17.30–18.45	Japonya Pavilyonu A6IP Center ve Japonya Çevre Bakanlığı	Madde 6.2 kapsamında ITMO transferleri; yetkilendirme, kayıtlar ve raporlama. [15]
17 Kasım Sal 13.30–14.15	Türkiye B125 • Salon 1 TÜRKAK	İklim eyleminde akreditasyonun güven oluşturma rolü. [12]

Tarih ve saat	Yer ve düzenleyen	Konu ve kaynak
19 Kasım Per 16.45–18.15	Gordiyon • Yan Etkinlik Odası 1 ISO	Sanayide karbonsuzlaşma için karbon muhasebesi, standartlar ve ticaret. [10]

Mavi bölgedeki karbon fiyatlandırması ve sanayi dönüşümünü tamamlayan oturumlar

Kasım 2026 • Saatler Türkiye saati UTC+3 • Program kaydı 13 Kasım 2026

Tarih ve saat	Yer ve düzenleyen	Konu ve kaynak
16 Kasım Pzt 12.30–13.15	Türkiye B125 • Salon 3 Çelik İhracatçıları Birliği	Çelikte karbonsuzlaşma, standartlar ve sınırda karbon önlemleri. [12]
16 Kasım Pzt 14.00–14.15	Almanya Pavilyonu BMUKN	Karbon fiyatlandırmasında işbirliğini derinleştirme etkinliği. [9]
16 Kasım Pzt 14.15–15.30	Almanya Pavilyonu BMUKN ve Climate Club	Climate Club ile sanayi dönüşümünün hızlandırılması. [9]
19 Kasım Per 18.30–20.00	Hasankeyf Yan Etkinlik Odası 7 TÜSİAD ve BusinessEurope	Sanayide karbonsuzlaşma için temiz teknoloji, yatırım, altyapı ve beceriler. [11]

Antalya sonrasında ölçülebilir ilerleme

COP31'in Türkiye için kalıcı değerini, burada kurulan ilişkilerin ve tartışılan politikaların tesislerdeki veri sistemlerine, yatırım kararlarına ve izlenebilir azaltım sonuçlarına nasıl yansıdığı belirleyecek. Küresel hedef ile işletmenin günlük uygulaması arasındaki bağ; kayıtların düzenli tutulması, yöntemlerin tutarlı uygulanması ve sonuçların bağımsız değerlendirmeye açık olmasıyla güçlenir.

İşletmeler açısından ilk adım, emisyon bilgisini yalnızca dönem sonunda hazırlanan bir rapor olarak görmemektir. Verinin kaynağı, sorumlusu, kontrolü, anlamlı hale gelmesi ve saklama düzeni üretim sürecinin bir parçası olmalıdır. [24, 25]

AVRASYA'NIN KATKISI

Avrasya'nın COP gündemiyle kesişen katkısı, iklim performansına ilişkin beyanları ilgili stanadart ve yeterli kanıt temelinde değerlendirmektir. Bağımsız doğrulama, beyan edilen ilerlemenin güvenilirliğini inceleyerek işletmeler, düzenleyiciler ve diğer paydaşlar arasındaki güveni destekler.

COP31 kapanış

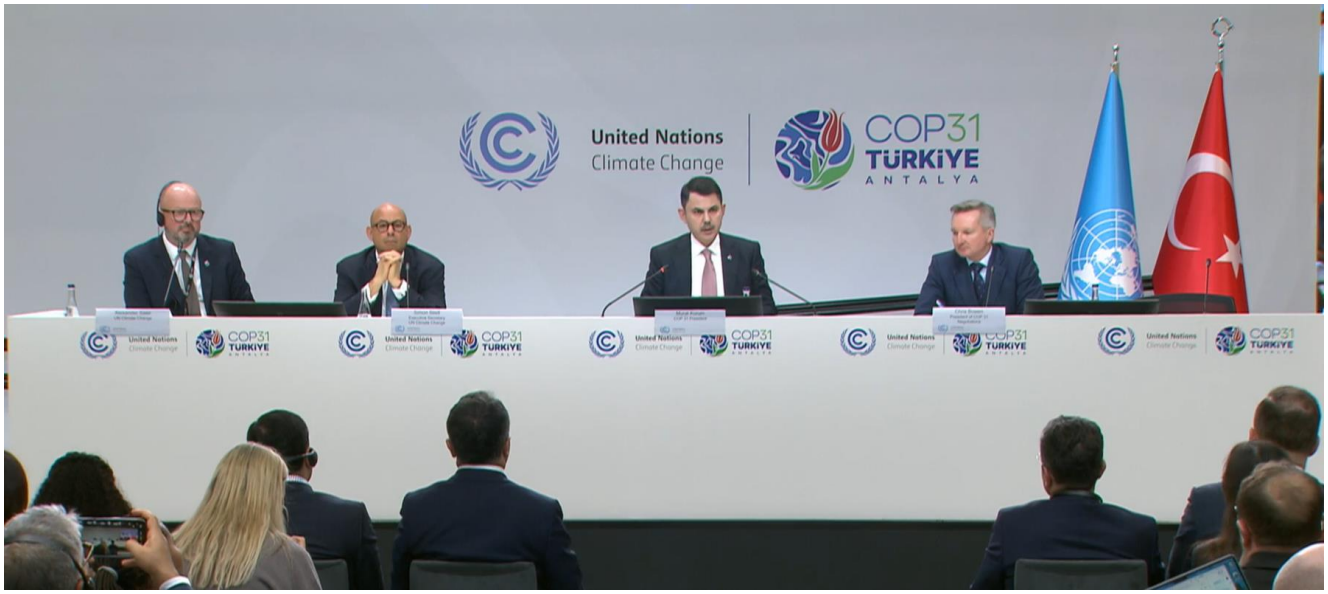

COP31 20.11.2026 tarihi itibari ile bitti. Önemli olan nasıl bittiğiydi. Bu COP da siyasi ve ekonomik politikalar arasında ezilecek mi? Yoksa bir milat olarak COP31iklim değişikliği ile mücadelede bir mihenk taşı mı olacak?

Bu çerçevede, UNFCCC İcra Sekreteri Simon Stiell Simon Stiell son iki COP'daki ifadelerine bakalım.

18:39 22 Kasım 2025 Daha az göster

Simon Stiell'in kapanış konuşması: "COP30, iklim işbirliğinin hâlâ canlı ve etkili olduğunu, insanlığın yaşanabilir bir gezegen için verdiği mücadelede yer almaya devam ettiğini gösterdi."

BM İklim Değişikliği Genel Sekreteri Simon Stiell, bugün Belém'de düzenlenen COP30 genel kurullarının kapanışında bir konuşma yaptı.

Dikkat çekici sözlerinden bazıları şunlar:

"Bu COP'un fırtınalı siyasi sularda gerçekleşeceğini biliyorduk. İnkar, bölünme ve jeopolitik, bu yıl uluslararası işbirliğine ağır darbeler vurdu.

Ama dostlarım. COP30, iklim işbirliğinin canlı ve güçlü olduğunu, insanlığı yaşanabilir bir gezegen için mücadelede tuttuğunu ve 1,5°C'lik hedefi ulaşılabilir kılma konusunda kararlı olduğunu gösterdi.

İklim mücadelesini kazandığımızı söylemiyorum. Ama inkar edilemez bir şekilde hala içindeyiz ve mücadele ediyoruz. Burada, Belém'de, uluslar dayanışmayı, bilimi ve ekonomik sağduyuyu seçtiler."

16:55 19 Kasım 2026 Daha az göster

"İklim işbirliği için önümüzdeki günler çok önemli. Kaybedecek zamanımız yok" - BM İklim Yüksek Temsilcisi, COP31 basın toplantısında.

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Genel Sekreteri Simon Stiell, bugün öğleden sonra COP31'de düzenlediği basın toplantısında, tüm konularda güçlü ve dengeli sonuçlara ulaşmanın çok karmaşık olacağını söyledi.

Stiell, "Ancak bu, COP31'in, son dönemdeki tüm COP'lar gibi, dünyanın iklim mücadelesinde bir adım daha ileriye gitmesi için şarttır" dedi. "İklim işbirliği için önümüzdeki günler çok önemli. Kaybedecek zamanımız yok."

UNFCCC'nin resmî sayfasında en son "19 Kasım 2026, saat 14.10 — Draft text cover decision" yani "taslak kapak kararı" yayınlandı. Bu karardan çok farklı bir sonuç çıkacağını sanmıyorum. Bu kararda iklim hedeflerini uygulamaya dönüştürmeye yönelik enerji, elektrifikasyon, finansman, karbon piyasaları ve şeffaflık önerileri bulunuyor.

DRAFT TEXT
prepared under COP 31 Presidency consultations on
Presidency-led Party-driven cover decision

Unedited version 19/11/2026 14:10

Aşağıda taslak kapak kararı özeti tablosu verilmiştir.

Konu	Taslakta yer alan öneri
Elektrifikasyon — §36(d)	Elektriğin küresel nihai enerji tüketimindeki payının 2035'te %35'e çıkarılması; şebeke, depolama ve verimlilik yatırımlarının desteklenmesi.
Metan ve doğa — §36	Metan ve diğer CO_2 dışı emisyonların azaltılması, erken uyarının yaygınlaştırılması ve ormansızlaşmanın durdurulmasına yönelik çalışmalar.
Karbon yakalama — §36(h)	CCUS uygulamalarının büyütülmesi. Sayısal seçenekler köşeli parantez içinde; uzlaşılmış hedef değiller.
Uyum finansmanı — §40–45	Uyum finansmanın 2035'e kadar en az üç katına çıkarılması çağrısı; başlangıç düzeyinin belirlenmesi ve uygulama yolunun geliştirilmesi.
Antalya–Addis Ababa yol haritası — §45	Uyum ve dayanıklılık finansmanı kaynakları ile erişim yolları üzerine çalışma; 2027'de raporlama.
İklim ve ticaret — §61–62	İklim önlemlerinin keyfî ayrımcılık veya örtülü ticaret kısıtlaması oluşturmaması; düşük emisyonlu değer zincirlerinin desteklenmesi.

Konu	Taslakta yer alan öneri
Karbon piyasaları — §76	Madde 6 işbirliğinin ve çevresel bütünlüğü yüksek piyasaların yatırım ve azaltımdaki rolünün tanınması; kapasite desteği.
Şeffaflık — §79–80	Raporlama ve inceleme kurallarının Haziran 2027'de gözden geçirilmesinin başlatılması; 31 Mart 2027'ye kadar görüş alınması.

Avrasya açısından benim değerlendirmem, özellikle son iki başlığın önemli olduğu yönünde. Karbon piyasalarına güven ve şeffaflık süreçleri, işletmelerin emisyon verilerini izlenebilir ve incelemeye elverişli biçimde üretmesini daha değerli hale getirir. Ancak ülke düzeyindeki şeffaflık incelemesi ile emisyon ve ürün doğrulaması ayrı süreçlerdir.

CBAM bakımından da ticaret paragrafını "CBAM kaldırılıyor" veya "CBAM kuralları değişti" şeklinde yorumlayamayız. Doğrulayabildiğim ifade genel bir ticaret ilkesidir; CBAM'a özgü bir mevzuat değişikliği göstermiyor.

Kaynaklar ve program bağlantıları

Numaralar metin ve etkinlik tablolarındaki atıfları gösterir. Bağlantılara başlıklardan ulaşabilirsiniz.

01 Dünya Ticaret Örgütü — COP31 tarihleri ve konferans çerçevesi

02 Resmî Gazete — 27 Ağustos 2026, sayı 33353; Türkiye Emisyon Ticaret Sistemi Yönetmeliği

03 UNFCCC — COP31 katılımcı bilgileri ve Mavi Bölge

04 UNFCCC — Yan etkinliklerin ve sergilerin amacı

05 Birleşmiş Milletler Türkiye — COP31 BM Türkiye Pavilyonu programı

06 Avrupa Komisyonu — CBAM genel çerçevesi ve kesin dönem

07 Avrupa Komisyonu — CBAM doğrulaması ve akreditasyon çerçevesi

08 UNOSD — 13 Kasım güvenilir iklim verisi etkinliği

09 Almanya İklim Pavilyonu — Güncel program

10 ISO — COP31 ayrıntılı etkinlik programı

11 TÜSİAD — COP31 bülteni ve etkinlik programı

12 İklim Değişikliği Başkanlığı • Türkiye Pavilyonu B125 programı

13 Singapur Pavilyonu • Resmî program ve kayıt bağlantıları

14 Brezilya Maliye Bakanlığı SEMC • Düzenlediği ve katıldığı etkinlikler

15 Japonya Pavilyonu • 16 Kasım Madde 6.2 etkinliği

16 UNIDO • COP31 etkinlik takvimi

17 IETA • Canlı BusinessHub programı

18 Avrupa Komisyonu • 18 Kasım ICAP buluşması

19 UNFCCC • Düzenlenmiş karbon piyasaları koalisyonu etkinlik notu

20 Avrupa Komisyonu • 14 Kasım sosyal iklim fonu ve karbon fiyatlandırması

21 UNFCCC • COP nedir ve nasıl çalışır

22 UNFCCC • Paris Anlaşması ve uygulama döngüsü

23 UNFCCC • Sekretaryanın görevi

24 UNFCCC • COP31 Antalya ve ev sahipliği

25 UNFCCC • CMA 8 gündemi ve Madde 6 belgeleri

26 UNFCCC • Paris Anlaşması Madde 6

27 UNFCCC • Madde 6.2 muhasebe ve raporlama rehberi

28 UNFCCC • 13 Kasım 2026 günlük programı

29 Avrasya • Kurumsal kimlik ve faaliyet alanları

30 IETA • COP31 politika öncelikleri

31 BM DESA Mavi Bölge ve katılım

32 BM COP31 operasyon ve lojistik bilgilendirmesi

33 UNFCCC Raporlama ve inceleme

34 TÜSİAD 17 Kasım Fransa Pavilyonu toplantı sonrası duyurusu

35 UNFCCC COP31 resmî güncellemeleri 19 Kasım

36 Avrupa Komisyonu OCCCM COP31 Bildirgesi 16 Kasım

37 IISD Inside COP31 müzakere değerlendirmeleri

Makale revizyon tarihi: 19 Kasım 2026. Etkinlik tabloları 13 Kasım 2026 tarihli araştırma ile oluşturulmuştur.

Makaledeki açıklamaların bazıları ilgili kaynaklardan alınmış bazıları ise yazarın yorumudur. Avrasya açısından yapılan değerlendirmelerin tamamı yazarın yorumudur.